

No 2070

Görüşler

ADANA HAKEMİ

ATATÜRK PARKINDAN
BİR GÖRÜŞ

MART 1941 SAYI: 33

Görüşler

ADANA HAKEVİ

TARAFINDAN ÇIKARILIR
AYLIK KÜLTÜR DERGİSİ

MART 1941

SAYI: 33

İÇİNDEKİLER

Resim Sergisi	Vahide Birken
Bir Minos Kızı (Şiir)	Hamid Salih Aşyalı
Anadolu'nun ilk tarih devrine giriş	Osman Sümer
Bir Türlü (Şiir)	Salâhattin Sepici
Trabzon ve Neticeleri	Dr. İzzet Bilge
İçindeyim Baharın (Şiir)	Bekir Sayın
Ramazanoğulları Türbesi	Naci Kum
Mektup (Şiir)	Süleyman Şahin Tar
Zehirli Kucak (Tenkid)	Cemal Oğuz Öcal
Dualardan	Rasim Göknel
Demir Ali	M. Emin Onur
Yayla Dumamı (Şiir)	Hüseyin Kalaba
Akıncılar	Ziya Hazer
Cimnastik Programı	Ferit Savul Tekeli
Zevk Biziz	Kemal Güner
Şiran ve Köyleri (Folklor)	Cemal Oğuz Öcal
Hayal (Şiir)	Hilmi Artan
Bir mecmua ve bir tenkid	Kemal Sadık
Yurddaş	Ulusal Ekonomi kurumu
Çünkü Sen..	Şahap Rıza Toy
Evimizde Seçim	.....
Sonbahar	Recai Dıblan
Evimizin Faaliyeti	.....
Dergiler	.....

Resim Sergisi, Eser ve Tenkid

Yazan : VAHİDE BIRKEN

San'atın okutacağı ve san'atkârın yol göstereceği mekteplerin en başında müzeler ve sergiler gelir. Şu farkla ki : Müzelere san'at eseri olmayıp yalnız tarihî kıymeti olan eserler de konulabilir, ve daimidir. Sergiler ise, ancak muayyen bir zaman için teşhir edilir. Ve orada ancak san'at eserleri yer alabilir.

O, her zaman yenilik ister. Bir işporta eşyası gibi, tezgâhın üzerinde aynı şeyler görülürse o zaman bir hareketi değil bir uykuyu gösterir. Şu halde, sergide daima bir yenilik ve san'at hareketi beklenmelidir. Ve orada, san'atkârın teknik hatası değil, kabul ettiği ekol, görüş, ve düşünceleri göze çarpmalıdır ki sergiden beklenen netice elde edilebilsin.

Sergide teşhir edilecek eserlerin muhakkak ki bir takım vasıfları olması lâzımdır.

Evvelâ : San'atkârın kabul etmiş olduğu ekol'e ait hiç bir teknik ve desen hatası katiyen bulunmamakla beraber eser orijinal (kendi görüş ve çalışması neticesi meydana gelen eser) olacaktır.

İkinci olarak : San'atkârın görüş ve heyecanını seyircilerinde uyandıracaktır. San'atkâr bunu telkin için, fırçasında

San'atın biridir. Bunda muvaffak olduğu gün, çalışması esere
geçer. Ve sergi onun yeridir.

Halbuki eserin ne olduğunu hakkile kavrayamayan bir
insan ki iy serimsiz renkle hatta dolu toblolarını eser yaratı-
rken bu tehlükeli etmek ister ve titre olarak ta ressam ünvanı-
na münakaşa ederse ne kadar gülünç mevkie düşeceği, her
bir insanın kavrayabileceği bir neticedir. San'at eserinin üze-
rine münakaşa ve ilâde münakaşası yapılır. Milliyet münaka-
şası da aynıdır.

Çünkü sanatın milliyeti yoktur, san'atkârın milliyeti var-
dır. O san'atkâr mevzuunu seçmekte daima serbesttir. İsterse
kendi zevkleri ve hareketleri tercih eder. İsterse kendini ta-
min için çalışır. Bu onun ihtiyaç his ettiği arzularına
göre olur. Ve onu seçmek hakkımız değildir. Hangi yolu
seçer o yolu alır. Yeter ki karşımıza koyduğu tablo san'at e-
seri olsun. Yalnız milliyetimi gözeteceğim, diye şah-
siyetini belirtmek bir ressam bilmelidir ki yaratıcılık tamamen
kendi zevkine bağlıdır. Onda kalan şey boyacılıktan ibaret-
tir. Halbuki san'atkârın işlediği şey yaratıcılıktır. Çalışacak
ve çalışmalı. Kendi bunu bulacak, kendi şahsiyetini ese-
rine yansıttır ve zamanın sonra karşısındakilere milliyet hissini
tebliğ etmek için en mükemmel mevzularını seçecektir.

Milliyet hissi en yüksek ve kutsi bir histir. Hiç bir san'at-
kârın şahsiyetini bulmamış eserlerinde alak bulak renkler,
kırıntılı vücutlar usüpsüz yazılar, bozuk cümleler, ruhsuz
tasvirler ve destane seslerle o temiz hissi gülünçleştirmeğe pes-
paye etmeğe hakkı yoktur. Milliyet telkinini sırtına yüklenmiş
olan tablo bir etüt olamaz, bir varlık, bir şaheser olmalıdır.
San'atkâr bir kudrete sahip oluncuya kadar eser teşhir etmeye-
bilir. Hatta etütlerini dahi gizliyebilir. Çünkü san'atkâr ben bi-
liyorum iddiasında olamaz. Onun iddiası ancak, bir şey daha
göreyim, bir şey daha öğreneyim, bir heyecan yaratan varlığa
koşayım ibarettir. Yoksa :

Anlayan kim ki? Ben her fırçamla kirlettiğim teva'imî or-
taya koyarım. Ve benim san'atkâr olduğuma inanırlar. Ben de
ortalığa eser vermiş olurum zihniyeti değildir. San'atkâr, evvelâ
kendine inanacaktır. Etrafını kendine inandırmak için atacağı a-
dım nihayet sükse düşkünlüğünden ibaret kalır ki bu bir san'at-
kârın tenezzül etmeyeceği bir hareket olmalıdır. Ve ancak, ese-
rinde evvelâ kendini tatmin etmelidir ki onunla etrafında uyan-
dırmak isteyeceği san'at ve heyecan âlemini yaratabilsin ve ser-
gilerde yer alabilsin.

Örtaya konulan her hangi bir eser üzerindeki konuşmaya
gelince: Bu, anlayan anlamayan herkesin hakkıdır. O halde ten-
kidi izah etmemiz lâzım gelirse şöyle diyebiliriz.

Tenkit : Düşünce halinden görülür, okunur, ve dinlenir
bir hale getirilen, her hangi bir mevzuun, tesiri karşısında kalan
bir insanın, müspet veya menfi, kendi düşünüş ve görüşlerine
göre verdiği hükmü ortaya koyması demektir.

Şu var ki : Tenkid edeceği mevzu hakkında ma'ûmatı ol-
mayıp ondan anlamayan bir insan, edinmiş olduğu bir iki fikir
üzerine söyleyeceği sözlerle kendini müşkül mevkie sokarak et-
rafını güldürür. Halbuki o hususta bir söz söyleyebilecek salâhi-
yete sahip olan kimseler ise çekinmeden konuşabilirler, çünkü
tenkidlerini bilerek ve anlayarak yapıyorlar. Onlarla münakaşa,
ancak fikirlerinin ve görüşlerinin aksini isbatla olabilir.

— Sen bilmiyorsun, ve yahut,—sen yapmıyorsun, gibi u-
luorta sözlerle tenkidleri karşılamak nihayet tenkidi kabul et-
mekten başka bir şey ifade etmez.

Konuşabilen bir insanın her mevzu üzerinde kendi zevk
ve görüşüne göre müspet veya menfi fikirlerini söylemesi onun
sahip olduğu hürriyetlerdendir. Binaenaleyh, maruz kalınması
istenilmeyen hitaplar veya tenkidler karşısında, bulunmamak için
onları evvelden düşünüp karşılaşmamak ve yahut karşılaştığı za-
man kendini müdafa edebilecek tedbirlerin alınması lâzımdır.
Bunun için de evvelâ insanın kendi kendini tanıması lâzımdır.
Aksi takdirde daima kendini müdafaada aciz kalacağı muhakkaktır.

Bu hususta bir müsaadekârlık tarafı icabediyorsa bunu
daima karşımızdakine karşı açık bırakıp kendimize karşı kapa-
mamız lâzım geldiğini unutmamak elzemdir.

Eser diye benim her şeyi dinletmek, göstermek ve yaz-
mak hakkımdır. O görsün, dinlesin, okusun ve sussun denilirse
yanlış yoldan gidilmiş olur.

Her hangi bir insana bu ortaya koyacağım eser üzerinde
her şeyi söyletebilir. Binaenaleyh bu sözlerin sarfından bir tesir
duyacaksam bunu ortaya koymamalıyım. Onu söylemekten men
etmek hakkım değildir. Fakat kendimi bunları ortaya koymaktan
men edebilirim. Yahut ben kendimden eminim. Bunun için söy-
lenecek sözlerin hiç kıymeti yoktur. Çünkü kendimi veya eseri-
mi müdafa edecek kuvvete malikim diye düşünmesi icabeder.

Ve ancak o zaman, iyiyi evvelâ kendimiz tanıyacak ve
sonra da herkese tanıtmış olacağız ki, sanatın ve insanlığın
beklediği budur.

Bir Minos Kızı

Hilkat beni çekti yine derine
Altın vazolarında
Bir Minos kızınının
Tılsımlı kirpiklerine

Yeşil rüyalar için
Uyudu topraklar
İlâhlar yerine.

Ve yeni dünyalar için
Denizlerden doğacak
Bir isim verdi rüzgâr.

Bir gün duyacaksın
Belki okuyacaksın
Kitaplarımda adını,
Ve bulacaksın deli mısralarımda,
Dudaklarının tadını.

Eteklerinde sular
Başında bulutlar kaynaşır.
Benim adam seni taşır.

Işığı altında gecenin
Ve bu maviliklerde senin
Adın bir sedeftir!.

Ve hatıran bu hayal âleminin
Masalında bir gemidir.
Ve bu esatirden geminin
Seni taşımak demidir.

Sende sular
Göksünde martılar oynaşır
Köpüklerin kızı!
Seni kınalı topraklar taşır.

Hamid Salih ASYALI

Anadolu'nun İlk Tarihi Devirlerine Giriş

Yazan : OSMAN SÜMER

Anadolu binlerce yıl Asya ile Avrupa arasında kavimlerin, dolayısıyla onların kültürlerinin mübadelesine sahne olmuş en eski medenî bir ülkedir. Bundan Anadolu'nun kendine has eski kültürünün ve tarihteki rolünün kıymetsizliği anlaşılmasın. Onun mübadeleye vasıta oluşunu sırf coğrafi vaziyetinin ehemmiyetinde aramalıdır. Tarihten evvelki zamanlarda ve tarihin bütün çağlarında bu ülkeye göçen, gerek daha eski Türklerden ve gerekse başka asıllardan olan kavimler burada yerleştikten sonra pek çabuk yerli halk ve onların kültürleriyle kaynaşmışlardır. Bu sırf Anadolu kültürünün eskilik ve özlülüğünün bir neticesidir.

Anadolu'nun muhtelif yerlerinde medeniyet tarihinin seyrini en iptidaî seviyeden itibaren tetkik edebiliriz. Veyahut da aksine olarak yüksek kültürden tabaka tabaka inerek menşelere ve ilk kaynaklara kadar ulaşabiliriz. Esasen her şeyin aslını, ilk ve öz varlığını araştırmak insanın en hâkim bir tecessüsüdür. İşte en eski devirlere ait tetkikat bu beşerî temayülün bir eseri olarak son yüz yıllar zarfında çok ilerlemiş ve dünya tarihini en eski çağlardan itibaren aydınlatmak muhtelif ilimlerin gayesi olmuştur. Bu muhtelif ilim şubelerinin en belli başlıları Préhistoire ve Arkeoloji'dir. Bunların gayeleri netice itibarile dünya medeniyet tarihine hizmetten ibarettir. Şu halde bu bilgilere ait esaslar tarihin şumul dairesini ve ehemmiyetini açıkça tebarüz ettirir.

Prehistoire; insanın üçüncü zamanın sonu ile dördüncü zamanın bidayetinde diğer memeli hayvanlar arasından temayüz ederek ayrıldığı; kat'i tayin edilemeyen devirden, medeniyet ve kültür vasıtalarına kavuştuğu devre kadarki tarihidir. Mahallerinde tetkik ve tesbit edilen bu Prehistorik vak'alar şüphesiz beşer Paleontolojisi ve Antropolojisi müvazidir. Bunlara ait vesikalar ne kadar hurda, ne kadar basit olurlarsa olsunlar yine derece derece yükselerek daha esaslı bir şekilde tetkik edilebilen kıymetli ve bariz vesikalar ayanına yükselebilirler.

Şimdiye kadar Anadolu'nun tesbit edilebilen Prehistorik istasyonlar meyanında hem Paleolitik hem de Kalkolitik devre ait olanları vardır. Malatya civarındaki Adıyaman ile Ankara civarındaki Etiyokuşu ve Gâvurkale Paleolitik birer istasyondur. Etiyokuşu aynı zamanda Ahlâtlı belle birlikte Ankara civarının birer mühim Bakırçağı istasyonunu teşkil eder. Orta Anadolu'nun Alacahüyük Alishar ve Boğazköy ile cenubî Anadolu'nun Tarsus ve Gaziantep civarı da Bakırçağı istasyonları meyanındadır. Afyonkarahisar civarındaki Kusura ile Truva'daki Kumtepede de Bakırçağı bulunmuştur. Sırf istasyonların ismini anmakla da anlaşılıyor ki bilhassa merkezî ve cenubî Anadolu'nun Prehistorik devirlere ait kültür istasyonları bulunmaktadır.

Tarihin diğer mühim bir yardımcısı olan Arkeoloji bu günün en eski çağlarına ait bir bilgidir. Daha şumullü olarak beşer mazisinin gözle kavranabilen kısımlarına kadar gidiştir. Bütün bunlardan tarihle olan münasebetini çıkarmak gayet basittir. Hatta tarihle aralarında mahiyet farkı bile yoktur. Arkeolojinin mevzuu olan mazideki insanların gözle görünebilen metrukâtı ve bir emek neticesi yapılmış herhangi bir şeyi gayet basit ve kıymetsiz olabilir. Fakat bu vesikalar bir Arkeolog'un elinde icabında en kıymetli bir hazineden farksız olurlar. Şüphesiz Arkeolog için birinci derecede en kıymetli vesika yazılı eserlerdir. Yıllarca devam eden üzücü ve yıpratıcı mesaisi neticesinde çalıştığı sahaya ve kazdığı tabakaların devrine ait hiç bir yazılı vesikaya tesadüf edemiyen bir arkeolog kendini ne kadar bedbaht kabul etse haklıdır. Zira yazılı eserler veya mustakil kitabeler o hafriyat yerinin siyasî, içtimaî, iktisadî, dinî ve daha bir çok hususiyetlerini ifşa eden çok kıymetli birer varlıktırlar. Bu noktada işin içine bir de eski dilcilik karışmış oluyor. Esasen Arkeologla Dilci aynı sahada çalıştıkları zaman birbirlerini tamamlamakla mükellef; tarihe hizmet eden iki işçi vaziyetindedirler. Birisi kazmayı yapar; neticede kazı sahasını, bulduğu eserleri tasnif ve tetkik eder. Diğeri yazılı kitabeler üzerinde çalışır, onları çözerek esaslı neticelere ulaşır. İşte hakiki tarih bundan sonra yazılabilir. Anadolu'nun en eski arkeolojik hafriyat yeri Truva ile orta Anadolu'nun Eti'lerin merkezi olan Boğazköy'dür. Şimdi burada Türkiye'deki hafriyatın bir tarihçesini yapacak değilim. Yalnız kısaca söyleyeyim ki Cumhuriyet'ten evvel Anadolu'da yapılmış başka hafriyat yoktur. Ancak Cumhuriyet'ten sonra yine orta Anadolu'da Alisharhüyük'te, daha sonra

ları Türk Tarih Kurumu adına Alacahüyükte, Trakya'da esaslı kazı ve tetkikler yapılmış ve halâ da devam edilmektedir. Bunlara Kayseri civarında Kültepe'de ve cenubî Anadolu'da Tarsus'ta yapılanlarla garbî Anadolu'dakileri ilâve edersek aşağı yukarı Türkiye'deki hafriyat sahaslarını yalnız isimlerini anmakla gözden geçirmiş oluruz.

Prehistorik malzemelere, arkeolojik tetkiklere dayanarak yapılan tarihî tetkikatte yılı rakamla gösterilemeyen en eski devirlere kadar inmek mümkündür. Fakat eski tarihe ait esas hususiyet arkeolojik mahsüllerin mütalâasından sonra edinilen fikir üzerine onların yazılarına nüfuz ile başlar. Bu şekilde elde edilen neticelerden kat'iyen emin olabiliriz. Bundan dünya kültürünün ilk esaslı merkezi sayılan Mezopotamya'da yazı çok eskiden başlamış olmasına rağmen en hakikî hususiyetine ancak milâttan evvel 2000 yıllarında nüfuz edilmeğe başlanmıştır. Bu da pek iyi okunabilen Babil çivi yazısıdır. Milâttan evvelki eski devirlerin Önasya sahasında bir hususiyetini teşkil eden bu çivi yazısının esas mevcudu Sümerlilerdir. Sümerlilerin yüksek fikirli mahsul ve hizmeti medeniyetlerinin bir eseri olan bu yazı sonradan Akad, Babil, Asur ve Anadolu'ya kadar yayılarak muhtelif dillerin ifade vasıtası olmuştur. Şuhalde Mezopotamya yazılı devrini 3000 yıllarına kadar ulaştırabiliriz. Yazı ile başlayan hakikî tarihî devir Anadolu'da daha sonradır. Bize Anadolu'yu anlatan en eski yazılar Eti çivi yazılarıdır. Yine bunların da en eskisi 1800 den daha evvel değildir. Önasya'ya dahil Suriye ve Palâstin'de ise yazılı tarih devresine giriş daha sonradır.

İşte hakikî tarih tetkikatında, bilhassa Anadolu'nun ilk ve öz tarih araştırmalarının esas olabilecek hususiyetleri umumî olarak kısa fakat toplu bir halde izah etmiş bulunuyoruz.

Osman Sümer

Bir Türlü....

Her sabah bahçede suna boylumu
Görmesem bir türlü, görsem bir türlü..
Ele, avuca sığmaz göcem huylumu
Yermesem bir türlü, yersem bir türlü...

* *

Uçuşur saçının ipek telleri
Göksünde yetirmiş penbe gülleri
Değmeden onlara hoyrat elleri
Dermesem bir türlü, dersem bir türlü...

* *

Akşamın gölgesi düşüp havuza
Sular göz kırparken aya yıldıza
Gönlümün sırrını o fettan kıza
Vermesem bir türlü, versem bir türlü...

* *

Kapıldın Salâh bir aşk oyununa
Vebali, günahı onun boynuna
Bir gece sessizce sıcak koynuna
Girmesem bir türlü, girsem bir türlü...

SALÂHATTİN SEPİCİ

OKUYUCULARIMIZA,

Memleketimizin her köşesini alâkadar eden Folklor Tetkikleri, San'at Tenkitleri, Güzel Şiirler ve emsali yazılar için "Görüşler,, in sahifeleri her zaman açıktır.

Yazıların: ("Görüşler,, Mecmuası yazı işleri müdürlüğü — Adana Halkevi) ne gönderilmesi rica olunur. "Görüşler,,

Trahom ve Neticeleri

— 2 —

Yazan : Dr. IZZET BILGER

Adana Trahom Hastane
ve Dispanser Başhekimisi

Trahom hemen dünyanın her tarafında mevcuttur. Son yapılan hesabata nazaran Küreiarzda yüz milyon trahomlu olduğu anlaşılmıştır. Bu rakam dünyada mevcut insanların onbeşte birine tekabül eder. Garpten Şarka doğru gidildikte müsabinin gittikçe arttığı görülür. Asıl membaı olan Şimalî Afrika, Suriye ve İraktan başka Rusya'da dahi oldukça mikdarı fazladır.

Trahom pislik ve cehalet hastalığıdır. Cahil ve kalabalık insanlar arasında büyük trahom salgınları görülmüştür. Kalabalık, muhaceret, fakirlik trahomun artmasına sebebiyet verir. Son umumî harp Trahomun yeniden her tarafa yayılmasına sebep olmuştur. İhtiyar kürenin beş kıt'ası halkının birbirile boğuşması trahomun yüzünü güldürmüş ve yeni yeni salgınlara yol açmıştır.

Memleketimize bu hastalık senelerdenberi münasebette bulunduğumuz Suriye, Irak ve İrandan gelmiştir. Evvelce Mısır, Trabulusgarp ve Arabistanda memuriyet veya sair sebeplerle bulunanlar arasında tek tük vak'alar olduğu halde Umumî harpten sonra bilhassa Mısırdaki bulunan askerlerimizin terhisini müteakip Trahom vak'aları çoğalmıştır. Zira bu askerler Mısırdan aldıkları trahomu gittikleri yere aşılamlıdır. Cenup ve Şark Vilâyetlerinde fazla olan hastalık Anadolunun diğer kısımlarında oldukça azdır.

Trahom bulaşıcı bir hastalık olması dolayısıyla mikrobik bir hastalıktır. Fakat bu güne kadar mikrobu henüz keşfedilmemiştir. Yapılan son tetkikat trahomluların göz kapaklarının iç zarlarındaki pürtüklerin ezintisini bir takım fennî süzgeçlerden geçirerek elde ettikleri madde (Virüs) ile diğer sağlam bir insan gözünde trahom husule getirebilmişlerdir. Binaenaleyh şimdilik hastalığı yapan sebebin bu süzgeçlerden geçebilen bir Virüs olduğunu kabul etmek zarureti vardır.

Trahom pis, murdar yerlerde yerleşir. Orada pusu kurar ve en büyük fenalığını yine böyle bakımsız yerlerde yapar. Nasıl haşerat soğuktan uyur ve hareketsiz kalırsa trahom da sıhhi ve temiz muhitlerde o şekilde zarar yapamaz.

Trahom temas ile geçen bir hastalıktır. Bu temas parmaklarla, havlu, yasdık yüzü, yorgan çarşafı, kapı tokmağı, kalem ve sair bu gibi eşyalar, vasıtasile geçtiği gibi doğrudan doğruya trahomlunun gözündeki çapak ve göz yaşının sıçraması ile de vasıtasız olarak insana bulaşabilir. Burada bilhassa meme çocuklarının gözlerine sürülen pis sürmeye dikkati çekmek isterim. Anne yeni doğan çocuğunun gözlerine pis sürmeleyle sürme çeker. Cahil anne bunu çocuğun gözüne trahomu sirayet ettirmemek düşüncesile yapar ve kendi tabiri ile (artık gözü pişirdiğinden..) trahomdan çekinmez. Halbuki bu zavallı anne sırf cehalet ve görgüsüzlük yüzünden kendi elile masum yavrusuna trahom gibi en korkunç bir hastalığı anlaşıldığının farkına varmaz.

Trahom tozla havadan geçmez. Fakat bilhassa sıcak memleketlerde esen rüzgârların kapağın iç zarına getirdiği tozlar orada bereler yapar. Bu bereler trahom mikrobunun kolaylıkla yerleşmesine yardım eder. Tıpkı kazılmış bir toprağa tohumun ekilmesi gibi.

Trahomun bulaşmasında yazın çok tesadüf edilen kara sineklerin de mühim rolü vardır. Sinek yirmi dört saat kadar vücudunda mikrobi muhafaza eder. Trahomlu bir insan gözünden kalkarak sağlam bir insanın gözüne konar. Ve bir hafta sonra trahomun bu sağlam gözde meydana gelmesine sebebiyet verir.

Trahom her ırkta olabilir. Afrikada, Avrupada, Çin ve Japonyada bulunması buna bir misaldir. Her iklimde de görülebilir. Afrika gibi sıcak memleketlerde olduğu gibi Siberya gibi soğuk memleketlerde de tesadüf edilir. Keza yüksek ve müreffeh iklimlerde olduğu gibi çukur ve münhat arazide de olabilir. Yalnız yazın kıştan daha ziyade görülür. Zira hastalığı bulaşmasına yardım eden rüzgâr ve karasinek bu mevsimde daha ziyadedir. Zayıf; kuvvetli her insanda trahoma tesadüf edilebilir. Yalnız sıhhati muhtel ve bakımsız insanlarda trahom daha kolaylıkla yerleşir ve tedaviye inat eder. Bu hastalıkta yaşın çok ehemmiyeti yoktur. Trahoma her yaşta insan tutulabilir. Fakat kendini her türlü tehlikeden muhafazasını bilmiyen küçük yavrular

İçindeyim Baharın

Baharı, çiçekleri, renkleri orda buldum.
Güzellikler, kokular arasında kayboldum.
Küçük bir korulukta bir pınarın başında
Pınarın soğuk suyu durulurken taşında.

Tabiat ninnisini söyleşiyor yapraklar.
Latif bir çam kokusu neşrediyor topraklar.
Görünüyor gözümde bahar başka biçimde.
İçindeyim baharın, bahar benim içimde.

Bekir SAYIN

bu hastalığa daha ziyade maruzdurlar. İdrâk ve muhakemelerinin azlığı, bilmeden her şeye el uzatmaları, bilhassa karasineklerin bu yavrulara daha ziyade musallat olmaları trahomun en ziyade çocuklarda görülmesine sebep olmuştur. Bundan başka trahomlu anne görgüsüzlüğü ile daha ana kucağında iken çocuğuna trahomu bulaştırmakta en mühim bir âmil olmaktadır. Dört ile yedi yaşında, dışarıda gübre ve süprüntü yığınları üzerinde oynayan küçük çocuklar da hastalığı ehemmiyetli bir surette birbirlerine aşılarlar. Hatta bazıları trahomun çocuklardaki bu fazlalığına bakarak verasetle alâkadar olabileceğini bile düşünmüşlerdir. Halbuki trahom hiç bir zaman irsî değildir. Yalnız trahomluların bir çoğunun ana kucağında trahomlu annelerden hastalığı aldıkları bugün açık bir hakikattir. Onun için trahom mücadelesinin en büyük gayesi hastalığı menbaından kurutmak ve trahomun anneden çocuğa bulaşmasına meydan vermemektir.

Trahom sinsi, sessiz sedasız senelerce seyreden bir hastalıktır. Bunu alavlendiren, fena ve korkunç bir şekle sokan dışardan eklenen başka mikroplardır. Kendi kendine seyreden trahom senelerce gizli kalabilir, mühim bir ihtilât yapmayınca hasta trahomun varlığından bile haberdar olamaz. Başlangıçta göz sulanması, hafif çapaklanma ve kapaklarda ağırlık yapar. Biraz ilerlediği zaman hasta ziyaya ve güneşe bakamaz. Sabahları kapakları yapışık kalkar. Bu hastalarda kapaklar düşük, açıklığı dardır.

Böyle bir hastanın muayene etmeden bile uzaktan trahomlu olduğu anlaşılır.

— Devam Edecek —

Ramazanogulları Türbesi

Yazan : NACI KUM

Adana Müze Müdürü

Türbe, Ulucami'ye bitişiktir. Adana şehrinde kıymetli, âbideler kuran bu aile büyüklerinin mezarlarını ihtiva eden türbe, ilk bakışta bize Bursa'daki (Yeşil) i, yani (Çelebi Mehmed Türbesini) hatırlatır.

Türbe yüksek yarım küre şeklinde bir kubbe ile örtülü ve dört köşelidir. İçerisi, duvarların yarı beline kadar nefis Iznik çinileriyle kaplıdır. Türbede yine çini kaplama sandukalardan mürekkep üç mezar vardır.

Kapıdan girince sağdan birinci mezarın cephesinde çini üzerine beyaz renkli ve ince stilüs yazılı kitabesi şöyledir :

هذا

مرقد شريف المرحوم المغفور

المحتاج الى رحمة الله الملك الغفور الامير خليل

ابن الامير داود ابن الامير الشهير بامضا عليه الرحمة والرضوان

قد انتقل من القنطرة الى القنطرة والجمعة الاولى من سنة و تسعمائة

Bu mezar, 916 yılının cenazilevvel ayı başlarında ölen Ramazanoglu, Davud'un oğlu Emir Halil'indir.

İkinci sanduka da birincinin aynı tarzdadır.

Kitabesi :

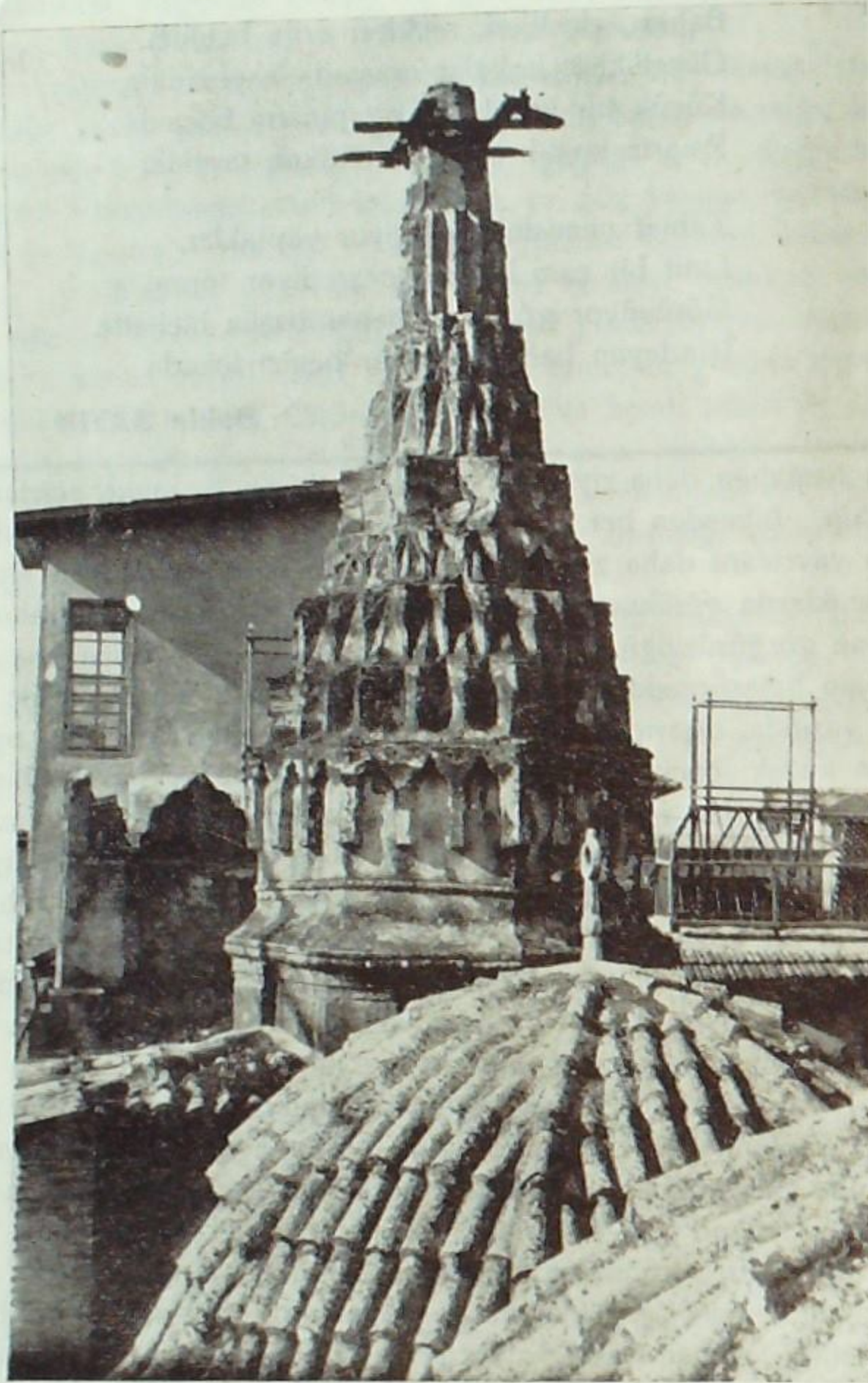
هذا مرقد شريف

محمد شاه بن پيري پاشا ابن الامير خليل

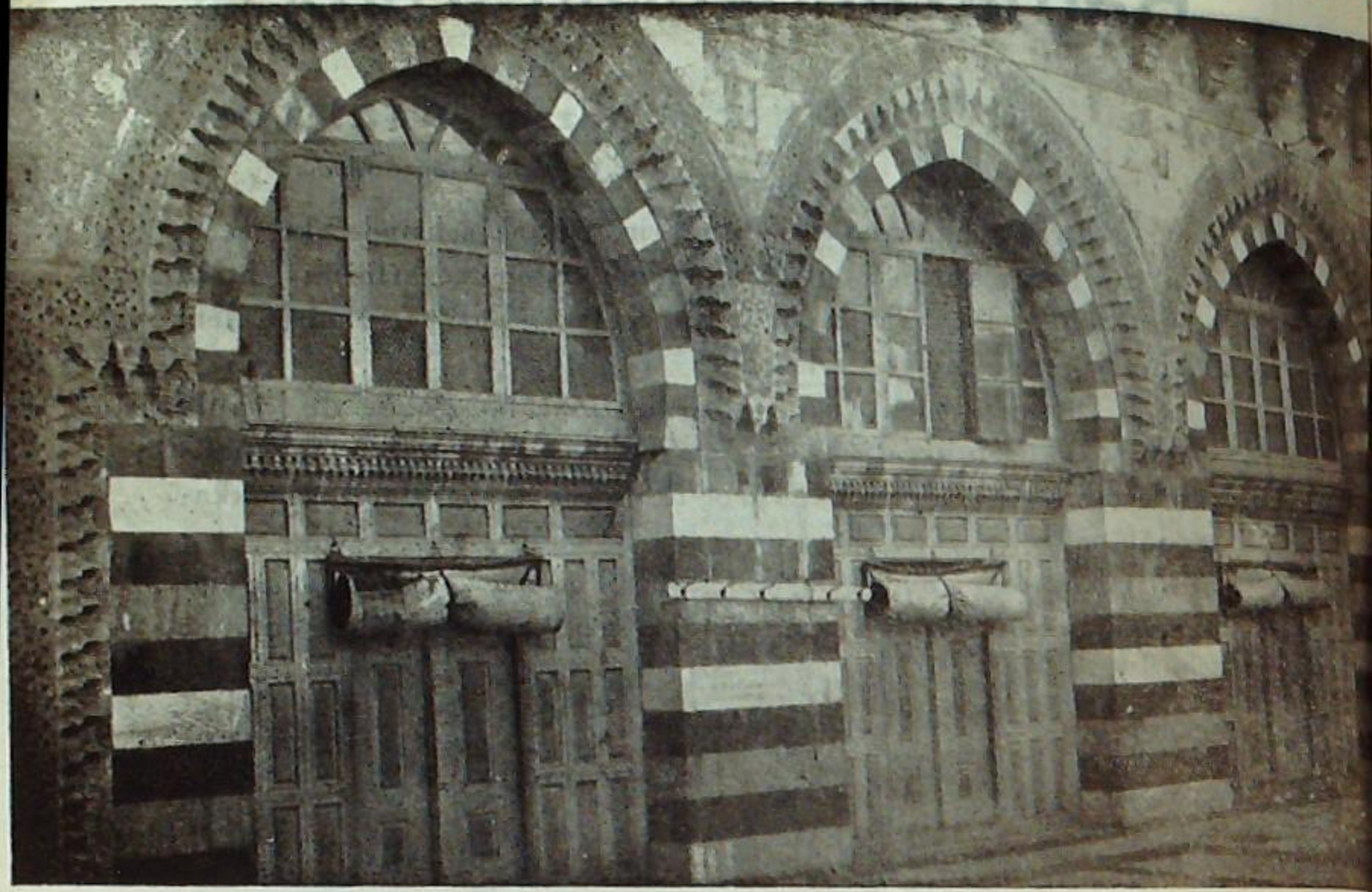
ابن الامير داود ابن الامير ابراهيم المشهور بابن رمضان

قد انتقل في واسط ذي القعدة من شهر ربيع الثاني و تسعمائة

Bu mezar 940 yılı n Zilkade ayı ortalarında ölen, Ra-

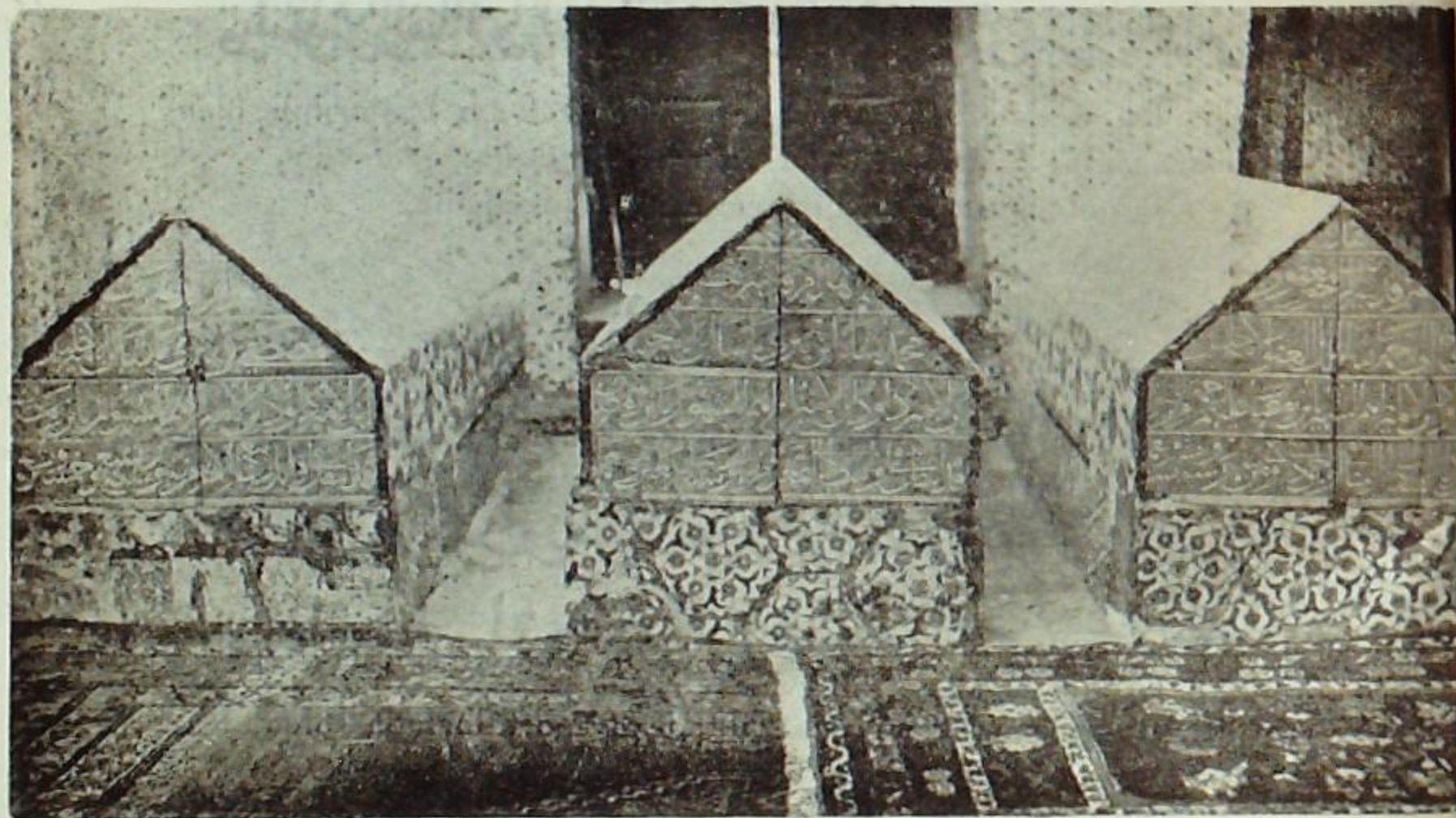

Ulucaminin Batı Kapısının Üstü

Üstte : Ulucaminin iç Kapıları.

Altta : Ramazanoğulları Mezarları.

mazanoğullarından Emir İbrahim Oğlu Emir Davud oğlu Emir Halil oğlu Piri Paşanın oğlu Mehmed Şah'ındır.

Üçüncü lâhid de birinci ve ikincinin aynidir.

Kitabesi :

هذا مرقد شريف
مصطفى بن پيرى پاشا ابن الامير خليل
ابن الامير داود ابن الامير ابراهيم المشهور بابن رمضان
قد انتقل في اول ربيع الاخر من شهر ربيع التاسع و تسعمائة

Bu mezar 959 yılının Rebiyülâhır ayının başlarında ölmüş olan Ramazanoğullarından Emir İbrahim oğlu Piri Paşanın oğlu Mustafa'nındır.

Son mezarın tarihi 959 olduğuna ve Lâhidlerin çini kaplamalarının da birbirinin aynı olduğuna göre türbenin Emir Halil zamanında yapıldığı halde, mezar olarak sonradan çinilerle kaplandığı anlaşılıyor.

Ulucaminin garp tarafındaki kapının üzerindeki kitabeden :

948 tarihinde ve Sultan Selim'in oğlu Sultan Süleyman zamanında Halil bey oğlu Piri Paşa tarafından yaptırıldığı anlaşılıyor ise de, şark tarrındaki kapı kitabesinde : Caminin temelini Halil bin Ramazan tarafından atıldığına işaret olmak

üzere (بتاريخ صح خيرلا) tarihinin ebced hesabına 913 olduğu meydana çıkmış bulunuyor.

Ulucami minberinin cephesindeki kitabede : «Piri bin Halil bin Ramazan 926» ibaresi mahkûktür.

Bu izahlardan şu netice çıkıyor ki :

A -- Ulucami yapısına 913 tarihinde Ramazanoğlu Halil bey başlamış,

B -- İçindeki minber 926 tarihinde Halil beyin oğlu Piri tarafından konulmuş.

C — Caminin temamlanması yine Halil bey oğlu Pirî Paşa tarafından 948 de olmuştur.

D — Türbedeki mezarlar da (Pirî Paşa) zamanında yaptırılmış.

E — Pirî Paşanın mezarı bu türbe dahilinde değildir.

Cami dışarısındaki mezarlıkta, bir kubbe ile üstü örtülü ve yanları açık bir türbede çini mermer kaplamalı dört mezar daha vardır.

Türbenin Bulunduğu Ulucami

Bunların hiç birisinde kitabe yoktur. Bunların Ramazanoğulları ailesine mensup kadınlara ait olduğu söylenmektedir.

Gelecek yazımızda, Ramazanoğulları tarihi ve aile silsilesi ile, bunların yaptırdığı diğer tarihî yapılardan bahsedeceğiz.

Mektup

VI

Çift sırma örgülü kızım
Sen benim ilk ve son sızım
İlk ve son ağrım olacaksın.
Ben senin yolunda,
Sen benim yolumda
Tanrıyı bulacaksın,

*

Yıldızlı geceler,
Yıldızlı sabahlar
Ve bilmeceleer
Arasında

Sükûtun nağmelerinden,
Kalbimizin en gizli yerinden
Şarkılar yapacaktık. —
Şarkılar yapıp
Şarkılarımıza tapacaktık...

*

Çift sırma örgülü kızım
Sen benim ilk ve son sızım
İlk ve son ağrım olacaksın.

Süleyman Şahin TAR

ZEHİRLİ KUÇAK

8 Şubat 1941 Cumartesi gecesi, Asri sinemada Halkevi Gösterit Kolu Gençleri tarafından bir piyes oynandı : Zehirli Kucak. Müsamere, Halkevi Sosyal Yardım Kolu çıkarına ve paralı idi.

Biz, böyle halka ibret verici güzel piyeslerin paralı olmasını doğru bulmadık.

Halkın gözünü açacak ve ahlâkını yükseltecek olan bu gibi piyesler, her yerde ve parasız olarak, sık sık halka seyrettilir. Verilen temsillere, parasız olduğu için, her sınıf halk akın eder ve bol bol faydalanır. Böyle olduğu için de, istenilen neticeye tezden ulaşmak mümkün olur.

Türk birliğinin bilgi ve şefkat kaynağı olan Halkevlerimizin baş vazifelerinden birisi de halkı, müşfik bir anne gibi, bağrına basmak, onu her fırsatta bilgi nuru ile aydınlatmak, ona hakikî ve öz benliğini duyurmaktır.

Adana, yurdumuzun ileri bir kültür şehridir. Ve gerek modern binası, gerekse genç ve uyanık elemanlarile herkesin takdirini kazanan bir Halkevi'ne sahiptir. Bu evin en çok göze batan başarısı :

1 — Memleketimizin her tarafında sevilerek okunan, sessiz ve gösterişsiz çalışmasına rağmen, Partimizce takdir edilen (GÖRÜŞLER) mecmuası :

2 — Gösterit Kolu Gençlerinin, yine sessiz gösterişsiz, halkın sempatisini kazanan canlı ve güzel temsilleridir.

Bunlar, millet ve memleket hesabına, iyi ve güzel şeylerdir. Gurur ve iftihar duyarız. Lâkin, her güzelin bir kusuru olduğu gibi, Halkevinin biricik kusuru da (Paralı Temsil) vermesidir. Biliyoruz, müsamerenin geliri çok hayırlı bir yere, yâni yine halka sarfedilecektir. Böyle olduğu halde, yapılan işi, tabii ve hoş gremiyoruz. Çünkü, açıkça ve hiç çekinmeden itiraf etmek mecburiyetindeyiz ki, Adana, bir çok iyi ve güzel taraflarına rağmen, nüfusuna nisbetle münevveri az bir şehirdir. Bu

(Zehirli Kucak) Piyesinden İki Sahne

bakımdan, biz, (Zehirli Kucak) ve emsali piyeslerin sık sık ve (Parasız olarak) halka gösterilmesini ısrarla istiyoruz. Bu isteğimiz, sinemada gördüğümüz halkın azlığı ile, bir kat daha ve şiddetle arttı... Halkımız, bu gibi ibret ve dehşetle dolu piyeslere bayılıyor. Fakat, paralı olduğu için, görmiye can attıkları halde, - ne yazık ki - pek çoğu gelemiyor... Fakir halkı, bu (En Büyük Nimet) ten mahrum etmek, bilmiyoruz ne dereceye kadar doğrudur?..

* * * *

Zehirli Kucak; Loic Le Gouriadec'in yazdığı ve Sait Âli'nin dilimize çevirdiği, 4 perdelik, bir faciadır. Bu facianın, kısaca, konusu şudur :

Madam Debiyen (Nazmiye Ünal), Mösyö Debiyen (Necmi Şenel) in karısıdır. Bunların Matmazel Sesil (Müfide Kurçer) adında, asrî bilgi ile mücehhez, centilmen bir kızları var. Bu kız, Raymon Lâveri (Ahmet Yurtsal) adındaki, firengili, gencin yavuklusudur. Matmazel Sesil (Müfide Kurçer), aile dostları olan Dr. Monroy (Yusuf Ayhan) dan feyz almıştır. Dr. Monroy kimseye sezdirmeden Matmazel Sesil'i sevmektedir. Matmazel Sesil de, fikren çok iyi anlaştıkları, doktora karşı pek alâkasız değil.. Fakat, evham hastalığına tutulan Mösyö Döbiyen'i sık sık muayene ve tedavi eden Dr. Monroy'dan muhafazkâr bir kadın olan, Madam Debiyen nefret etmektedir.

Bir gün Dr. Monroy, Debiyen ailesinin bulunduğu yerden başka bir yere giderek, orada, bir kabine açıyor: (Zührevî hastalıklar muayene ve tedavi evi.) Matmazel Sesil, aziz dostu doktora, ayrılık hatırası olarak bir resmini imzalıyor. Doktorun kabine açtığı memleket halkının çoğu firengili insanlardır. Hatta, oranın Belediye reisi (ki, Raymon Lâveri'nin - Ahmet Yurtsal'ın babasıdır.) Teofrast Lâveri (Şahap Rıza Toy) bile.. Firengili halk, tutuldukları ve bir türlü kurtulamadıkları, bu pis ve iğrenç hastalığı biribirinden ve bilhassa ebeveyninden saklamaktadır. Bir gün, doktorun yanında çalışan, Matmazel Alın (Güldane Oflaz) bir hasta kızın doktoru görmek istediğini söylüyor. Ve firengili kız, Matmazel Roz (M. Sümerarlan), ağlıyarak doktora dert yanyor. Doktor, bu zavallı kızcağızı teselliye çalışırken, kızın babası kazancı Verne (Necmi Sarızeybek) çılgın gibi kabineye giriyor. Kızına, böyle bir yere gizli geldiği için, küfürler savuruyor, evlâtlıktan reddediyor. Dr. Monroy, hakîmane tavır ve sözleri ile, kızın babasını teskine ve kızının iyileşeceğine iknaa mu-

vaffak oluyor. Bunun üzerine baba ile kızı barışıp, öpüşüyorlar. Fakat, Dr. Monroy'un altın yaldızlı lâvhasına sonderece sinirlenen ve bunu açıktan açığa bir namussuzluk ve alçaklık sayan, Belediye Reisi Teofrast Lâveri böyle serbestçe iş yapmasına engel olmak istiyor. İleri sürdüğü fikir de şu: Başka bir doktor (Hususî Hastalık) adı ile hastalarını, hem de gizliden gizliye, tedavi ediyormuş. Dr. Monroy da böyle yapmalı imiş... Tabii Dr. Monroy, Belediye Reisinin müdahalesine falan kulak asmıyor ve insanlık uğrunda - hayatını tehlikeye koyarak - büyük bir feragatla çalışmasına devam ediyor. Bu sırada Belediye Reisinin oğlu, yani Matmazel Sesil'in yavuklusu Raymon Lâveri de, tedavi olmak için, doktora başvuruyor. Konuşma arasında, doktorun masasının üzerinde, yavuklusunun resmini görünce, kıskançlığın tesirile, kudurmuş gibi doktorun üzerine saldırıyor. En son, doktor: "Eğer tedavi olmazsan, Matmazel Sesil ile evlenemezsin,, diyor. Ve tam düğün günü, kiliseye giderlerken, cingar çıkartıyor. Hâdiseden pek fazla üzülen Matmazel Sesil, yavuklusundan vazgeçmek istemediğini, ona kendi elile bakarak bu kurkuç hastalıktan kurtarıp evleneceğini söylüyor ve Dr. Monroy'dan yardım diliyor. Fakat, iş işten geçmiş, yavuklusu firenginin son devresinde ölümün kucağına atılmış bulunmaktadır. Rahip Tisye (Ali Şen) in dua ve öğütleri de para etmiyor. İnsaniyetperver Doktor Monroy deli gibi sevdiği, Matmazel Sesil'i bu suretle, bir zehirli kucağa atılmaktan kurtarıyor. Yani, büyük bir aile faciasının önüne geçiyor... İşte bu kadar...

* * * *

Hamdi Paramyok'un rejisörlüğünde hazırlanan bu piyes, oldukça başarılı bir şekilde temsil edildi. Yavuklu erkek rolünde Ahmet Yurtsal, baba rolünde Necmi Şenel, anne rolünde Nazmiye Ünal, rahip rolünde Ali Şen, Belediye reisi rolünde Şahap Rıza Toy, rollerini çok iyi benimsemişlerdi: Gayet tabii olarak ve duyarak oynadılar. Doktor rolünde Yusuf Ayhan şairliğe kaçmasa, yapmacık tavırlar takınmasa ve aceleci olmasaydı, muhakkak, en iyi muvaffak olacaktı. Anne rolünde Nazmiye Ünal da, fazla aceleci idi. Yavuklu kız rolünde Müfide Kurçer, nedense, pek yapmacık ve soğuktu. Onun gerek söz ve gerekse hareketleri, bize, hiç tabii değildi. Kazancı ve baba rolünde Necmi Sarızeybek ile Hastabakıcı rolünde Güldane Oflaz, firengili kız rolünde Halkevinin güzel okuyucusu M. Sümeroğlu da,

ikinci derecede, başarı gösterdiler.

Genç ve çalışkan arkadaşları yürekten kutlulamak, borcumuzdur. Bize, perde aralarında güzel havalar dinleten Halkevi Bandocularını da hürmetle selâmlıyoruz.

Cemal Oğuz ÖCAL

NOT :

(Zehirli Kucak) ı tenkid ederken Evimizin faaliyetini tenkid eden arkadaşımız, bu yazısını yazmadan önce Evimizle temas etseydi, eminiz ki, bu hareketimizde bizi haklı görecekti, ve bu acı fakat yerinde tenkidini bize yazmıyacaktı.

Arkadaşımız (Zehirli Kucak) ın hangi sahnede oynandığını pek âlâ yazıyor; sahnemizin henüz ikmal edilmediğini de zannederiz, biliyor.

Bir sinema salonunun bütün bir gece kiralınmasının ne demek olduğunu da her halde takdirden aciz olmasa gerek! İzahı burada hem lüzumsuz hem de uzun sürecek olan bir takım sebepler, temsillerimizi muvakkaten başka yerlerde vermeğe bizi mecbur bırakıyorsa, bunu böyle yapmak mı daha hayırlı olur, yoksa hiç vermemek mi?

Sonra halkımıza, hem istifade etmesini hem de istifade ettirmesini öğretmek bakımından da, bilmiyoruz, yanlış bir iş mi yapıyoruz?

Arkadaşımız, galiba, Temsil kolumuzun faaliyetini sırf Adana şehrine munhasır zannediyor! köylerimize kasabalarımıza kadar lütfedip uzansaydı orada parasız olarak neler yapıldığını da öğrenebilirdi.

Bir de her seneden ziyade bilhassa bu sene içtimaî yardım sahamızı daha uzaklara götürebilmek zarureti karşısında, bütçemizin haricine çıkmak nasıl kabil olduğunu da takdir ederler zannederiz.

* *

Evimizi tenkid eden arkadaşımızın yazısını kısmen haklı bularak seve seve sütunlarımıza alırken şunu da söyleyelim ki tenkid etmek, bilhassa sathî biraz da hislerimize kulak vererek tenkid etmek kolaydır, hem de çok kolaydır. İş, onu etrafı ve niçinlerini tahkik ede ede haksız olduğuna kanaat getirdikten sonra şumullu tenkid edebilmektir.

"GÖRÜŞLER,,

DUALARDAN :

O ellerinle hüznünle sen,
Mevsimleri daldan dala sersen!
Bir tüy kalacak rüzgârda sana;
—Ve belki de bir gelincik bikri kanarken,—
Mor beste yüzer akşam sularında.

O ellerinle hüznünle sen,
Mehtabını gölden göle sersen!
Bir etek dalgası rüyada solan;
—Ve ufka düşen tülleri kaldırabilsen,—
Çılgın bir kızdı çalan meyvayı senden.

RASİM GÖKNEL

DEMİR ALİ

Yazan : M. EMİN ONUR

Askerlik şubesine çağrıldığı zaman sevinmiş, çok sevinmişti. Yıllardanberi hasretini çektiği hikâyesini dinlemeden bir gün bile duramadığı savaşa şimdi o da kavuşacaktı. Küçüklüğündenberi asker olacağım diyen ve kendini o suretle avutabilen Ali şimdi gülerек, sevinerek yetişmiş bir askerin yapacağı vazifeye koşuyordu.

* * * *

Altı yedi yaşındayken o daima dedesinin dizi dibinde oturur, girdiği savaşların nasıl olduğunu sorar, ihtiyar dedesi de anlayacağı şekilde söylemeğe çalışır, aldığı kurşun yaralarının yerini gösterir, küçük te onlara elle dokunarak bakar bakardı. Günler geçtikçe büyüyor, zekâsı da hayli inkişaf ediyordu. Oyunu çok seviyordu ve bu suretle binbir kurnazlıkları ile büyüklerin nazardikkatini çekiyordu. Yine bir gündü, çayırlar üstünde köy çocukları ile beraber oynuyorlardı. Artık güneş kayboluyor, akşam olmağa başlıyordu. Bu sırada çocuklar uzaktan gelen bir kaç adamın önüne koşarak, baba, baba diye kucaklarına atıldılar ve gülerек sevinerek evlerine doğru gittiler. Ali'ye, zavallı Ali'ye baba diye sarılacak kimse kalmamıştı. O da çocuk değil mi idi? Onun da baba diye bağırna atılacak bir vücuda ihtiyacı yok mu idi? Hakikaten şimdiye kadar kendisine babasından hiç bahsedilmemişti. O anda deli gibi oldu, elini yumup, gözlerini ovalıyarak ağlıya, ağlıya evin yolunu tuttu. Koşarak annesinin kucağına atıldı.

— Söyle anne babam nerede?

Genç kadın kurşun gibi ciğerine işliyen bu soru karşısında hışkırıklarla ağlamaktan kendini alamadı. Oğlunu kucağına bastırarak öptü, öptü. Çocuk cevap alamayınca dedesine gitti. Ondanda hiç ses çıkmıyordu. İhtiyar, çocuğu fazla üzmemek için sadece şehit oldu diyebildi. Fakat küçük bundan bir şey

anlamamıştı. Dedesi gözlerinden anlamadığını bildi, tazelenen a-cılarını titrek sesiyle yavaş yavaş anlatmaya başladı.

— Yavrum senin doğumundan bir gün evveldi. Ansızın bir davul sesi duyuldu. Muhtar savaşa, hemşeriler savaşa diye bağırıyordu. Ahmet ilk defa acı duyar gibi oldu, fakat ne yap-sın seni doğmadan evvel öldürtmemek için düşmanı öldürmek lâzımdı. Babası Gülşen'in gözlerinden benim de ellerimden öptü allahaısmarladık diyerek uzaklaşan kâfileye karıştı. Hâlâ o gidiş haber çıkmadı oğlum.

* * * *

Ali'nin kalbi babasının hıncıyla doldu, gözyaşlarını silme-ye çalışan ak saçlı dedesine ağlamaktan kısılan tatlı diliyle « O gâvurlardan babamın öcünü alacağım » dedi. Ali fikrisabit ha-line gelen bu düşüncesiyle büyüyordu. Günlerinin büyük bir kısmını harp oyunlariyle geçiriyor, köy çocuklarını babasının toplandıkları meydanda ikişer ikişer sıraya koyup mendilden bir bayrak yapıyor en öndekinin eline veriyor kendi de onlara komutanlık yapıyordu. Bazan iki taraf olarak saatlerce tepelere tırmanırlar, sapanlarla taş fırlatırlar, birbirlerini esir alırlar, sonra tüten ocaklarının başlarına dönerlerdi. Köy küçükleri bütün bu oyunları daha birçok kurnazlıkları gece rüyalarında tekrar ederler, sabahleyin heyecanla anlatırlardı. Yine bir gündü, köylüler karanlık bastığı halde çocuklarının eve dönmemesinden merakla düştüler. Epeyce aradıktan sonra onları bir tepenin arkasında buldular. Meğer Ali onları toplamış dedesinden dinlediği gece talimini yaptırmak için karanlığı bekliyormuş.

Ali on dört yaşına kadar bu oyunlar içinde büyüdü. Artık halsiz düşen dedesine de her türlü yardım edebiliyordu. Annesi yetişen bu kurnaz, kuvvetli, açık göz çocuğunun hallerine bakarak genç yaşta ölen kocasının acısını unutuyordu.

Ali heman her güreşte kazanıyor, birçok hediyeler alı-yordu. Bir gün güreşten sonra delikanlılardan biri eline geçen kocaman bir demir parçasını ortaya atarak haydi bakalım arkadaşlar bunu kim egebilecek dedi. Herkes kuvvetini deneyip sıra Ali'ye geldiği vâkit demir pek az bükülebilmmişti. Ali bir hamlede demirin uçlarını birbirine yapıştırdı. İşte o zamandanberi ona (Demir) ismi verildi.

* * * *

Demir Ali şimdi tam yirmi bir yaşına basmıştı. Memleketi

saran düşmanlara karşı açılan savaşa karışmak, vatan uğrunda ölen babasının intikamını almak zamanı gelmişti. Zaten hep bu maksat için büyümemiş mi idi? İşte büyük bir sevinçle askerlik şubesine çağrıldığını işittiği vakit annesinin ve ihtiyar dedesinin öptükten sonra sadece gidiyorum dedi. Yanı başında duran çantasını omuzuna taktı, arkasından binbir dualar alarak dünyada duyduğu ve duyacağı neşenin en büyüğünü tatmış,

*Ey vatan, ey kutsal ana
Bundan sonra her kim sana
Göz korsa, dünyayı
Boyarım kıpkızıl kana.*

şarkısını söyliyerek ilerliyordu. Günler geçmiş ve artık cepheye ulaşmıştı. Şimdi tam küçükken dinlemekten kimsenin bıktıramadığı savaş hikâyelerinin kahramanı olmuştu. Düşmanı olduğu yerde avlamak için gece yarısı taarruza başlamışlardı. Demir Ali'nin köyünde gösterdiği kahramanlıkların kat, kat fazlası burada da görülüyor, subaylarının dikkatini çekiyordu. Nihayet onu bir takım çavuşu yaptılar. O şimdi içten gelen yenilmez bir arzunun verdiği kuvvetle hep ilerliyor, ilerliyordu. Üç günlük şiddetli bir hücumdan sonra düşmanlar kudurmuş köpekler gibi saldırmak sevdasına düşmüşken bizimkilerin yalçın kayalar gibi duran göğüslerine başlarını çarparak hurdahaş olmuşlardı. O, şimdi gönlünün bütün hazlarını tatmış, bahtiyarlar arasına katılmıştı. İlk defa Ali sonra Demir olan genç köylü şimdi hem çavuş, hem de gazi olmuştu.

Düşmanların sağ kalabilenleri kaçtıktan sonra bizimkilerin de köylerine dönmek zamanı gelmişti. Bir gün güneş köyün yeşil semasını aydınlatırken bir ses duyuldu. Bu ses köyün nihayetsiz ufuklarına dağılarak yayıldı. Her kes dışarı koştu, bir çok insanların şarkı söyliyerek kendilerine doğru yaklaştıklarını gördüler. Mehmet ağa ile Gülşen bu sesler arasında kendilerine pek te yabancı gelmeyen bir ses seçtiler. Onları karşılamak için toplanan halkın önüne geçerek durdular. Gittikçe yaklaşan kafilenin en önünde geleni tanıdılar. Olanca kuvvetleri ile koşup göksüne atılarak üçü birden birbirlerine sarıldılar. Ali, Alim. Ve köyün şen havasına perde perde karışan hep bir ağızdan çıkan yine bir ses: Yaşasın gaziler.

Yayla Dumanı

Omer Bedrettin'e

Yaylada barınan anlar dilinden;
Gönüller bağıdır yayla dumanı.
Götürür dağlara aşk sahilinden
Bazan ruh, bazan sır yayla dumanı...

Sürünüp ararken bir kaya gibi
Andırır dağlara düşen garibi;
Gönülde özlenen bir hayal gibi,
Gözlerde paslanır yayla dumanı.

Sevgili.. Dokunma göğün süsüne :
Bir yorgun hevesle kıvrıla süne,
Başımı koyduğum gibi göksüne,
Dağlara yaslanır, yayla dumanı...

Hüseyin KALABA

AKINCILAR

Alnımızla gezerken ufukları,
Altımızda atımızdır şimşek çakan bulutlar;
Ki biz gürlere coşarız.
Ergenekon'dan aldık ilk hızımızı,
Bora doğar akınlarımızdan...
Ok ata ata güneşten kopardık ay ile yıldızımızı;
Biz tarihin adıyla, hızımızı yok ederiz
O vakit kuş uçmaz olur yakınlarımızdan...
Deniz demeyiz, dağ demeyiz bize savaşanları
yok ederiz.

İşte biziz o : Altay çocukları.

.....
«Biz atlıyız, biz atlı..
Gönüller rüzgâr kanatlı...»

Ziya HAZER

Cimnastik Programı

— 2 —

Yazan : FERİT SAVUL TEKELİ

Cimnastik Öğretmeni

Geçen nüshamızda münderecatımızın çokluğu dolayısıyla cimnastik programını koyamamıştık. Öğretmenlerimizden özür diler, 2 nci programı sunarız.

Açılma ve yayılmalar 31 cl nüshamızdaki programın aynıdır.

I. — Sıçrayarak bacakları yana açarken eller omuza... Elleri yumruk yaparken kolları iki defa yukarı uzat... İki defa öne uzat... İki defa yana uzat... Hepsi on iki sayıda ve hep beraber yap. [On iki sayı öğretmen tarafından ahenkle sayılır.. Ve çocukların dikkat kabiliyetleri de bu bakımdan takviye edilmiş olur.] Sıçrayarak hazır ol.

II — a) Bağdaş vaziyeti al... Diz altından ayak burunlarından tut.. Göksünü dışarı çıkar.. Başını sağa döndür. İleri döndür. Sola döndür. İleri döndür.. 4 sayı ile 4 defa.

II — b) Aynı vaziyet başını sağa bük. Doğrult. Sola bük.. Doğrult.. Öne bük. Doğrult. Arkaya bük doğrult 4 sayı ile dört defa :

III — Aynı vaziyet. Bacakları yana ger. Dizleri karnına çek.. Ve iki elle tut.. Sağ bacağı öne ger.. İki sayı ile bacakları değiştir. [Dört defa] 1...2 ayağa kalk...

VI Sıçrayarak bacakları yana açarken kolları yana aç.. Gövdeyi öne bük iki eli iki bacak arasında çirp. İki sayı ile 4 defa [Dizlerin bükülmemesine dikkat edilecek] kolları yana açarken doğrul.. Sıçrayarak hazır ol.

V — Eller kalçaya.. Sağ ayağı birden kaldır sağ dizi bük.. Sağ ayağı yere basmadan ileri uzat.. Sağ ayağı yere koy. "4 sayı ile ağır yapılacak,,

Aynı vaziyet sol ayak ve sol diz. 4 sayı ile
15 Dakika oyun.

VII — Dağınık nizamda koş... [Açılma ve yayılma şeklinde

— 30 —

Zevk Biziz

Misafirler öbür kıyı bahçelerine gezinti yaptılar.
Bu, bahçelere girişin başlangıcıdır..
Bahçelerde çimen, çiçek, yeni ve yıllanmış ağaçlar vardır...

Misafirlerden bir kaçını çiçeklerden kokladı.

Bir kaçını da ağaçların yemişlilerinde konakladı.
Bu, yayılışın başlangıcıdır..

Ağaçların yaşlıları; çiçekleri, misafirleri ve ağaçların yemişlilerini selâmladı.. Dallarını sarktı. Yoruldular..

Bu geçişin ve çekilişin başlangıcıdır...

Bahçelerde çimen, çiçek, yeni ve yıllanmış ağaçlar vardır...

Çiçekler ve ağaçların yemişlileri; koku, renk ve yemiş verdiler misafirlerine. Ve

" Siz bizi bilemezsiniz, zevk biziz. Siz bizi bilemezsiniz,, türküsünü söylediler...

Kemal Güner

durulacak] topuk kaldırırken kolları yana kaldır.. Bacakları tam bük... Diz çök... Elleri yumruk yap... Gövdeyi sağa döndür. 4 sayı ile 4 defa vaziyeti değiştir.. Elleri açarken bacakları tam bük vaziyeti al.. Doğrul... Topuk basarken kolları indir..

VIII — Sıçrayarak bacakları yana açarken kolları yana aç. Gövdeyi sağa döndür. Dört sayı ile dört defa vaziyeti değiştir. 1. 2. 3. 4. Sıçrayarak hazır ol.

X — Sırt üstü yat... İki bacağı yukarı kaldır bisiklet hareketi yapmağa başla. Dur.. Bacakları uzat. Yere koy sol bacağı yukarı kaldır.. İki sayı ile bacakları yere koy. Ayağa kalk..

X — b Bacaklar gergin oturuş vaziyeti al.. Gövdeyi öne bük.. Ayak bileklerinden iki el ile tut gövdeyi esnetmeğe başla... Ayağa kalk..

XI — Sıçrayarak bacakları yana açarken kolları yana aç.. Elleri göksüne koy.. İki sayı ile değiştir.

XII — Birler sola ikiler sağa marş.. Sıralar yanaş marş.. İleri marş... Yörüüş. Ve koşu. — Allahısmarladık.

— 31 —

Şiran ve Köyleri

— Çok Sevdığım Şiran'lılara —

Kazada "120,, ev vardır ayan, beyan,
"620,, candan üçte ikisi bayan..
Düştü bize Şiran'ın nüfus sayımı işi,
Köyleriyle birlikte tam "21,000,, kişi,
"77,, Köyünden muhtarlık "74,, dü,
Bir çoğunu bu fakir, tedkik yaparken gördü..
Köylü kardeş önüme her şeyi döküp, serdi :
Bilgisizlik, Sefalet Köylünün Büyük Derdi!..
İnkilâbı köylere bir an evvel yayalım,
Şimdi köy adlarını birer, birer sayalım :
Yukarıgersut, Korzaf, Sellidere, Tepedam;
Aşağıgersut, Söfker, İslâmtersun, Keredam...
Giriftin, Selimiye, Yukarıhozman, Çirmiş;
Çambaşı, Seydibaba, Aşağıhozman, Limliş...
Cengeriş, Balikhisar, Dumanoglu, Ara;
Cender, Sadık, Babaçan, Kuzan, Çağıl, Tamara...
Elmaçukuru, Başköy, İnözü, Törnük, Çalan;
Uluşiran, Kırntı, Yeniköy, Babuş, Çalgan...
Karaköy, Danbükü, Eldiğin, Çebüz, Zimon;
Beşkilise, Kozağaç, Öksemit, Telme, Sifon..
Yukarıtersun, Susuz, Çaputlu, Belen, Norşon;
Aşağıtersun, Kelif, Çal, Zarabot, Çivrişon...
Yukarışeük, Halgin, Sarıca, Pağnik, Kâlur;
Aşağışemk, Arguy, (1), Osmaniye (2), Günbatur...
Mertekli, Hümadürükler, İneköy ve Kirtanos;
Aksipert ve Çanakçı, Miyadon ve Hormonos...
Koçuköy (3), Karaşeyih (4), Masuran ve Sinanlı;
Bu "77,, Köyün hepsi de inanlı..
Ey Öcal!.. Karaca'da ekmek yedin üç sene, (5)
Yap elinden geleni, ne düşerse hissene!..

CEMAL OĞUZ ÖCAL

(1), (2), (3) Sayılı köylerde muhtar yoktur. (4) Karaşih şeklinde söylenmektedir.
(5) Şiran'ın diğer adı : "Karaca,, dır.

Folklor Denemeleri :

BİRİNCİ BÖLÜM

— 2 —

Derliyen ve Yazan :

Cemal Oğuz ÖCAL

— A —

189. Al atını s..... tımarını.
190. Altın çamura düşmekle tunç olmaz.
191. Allah kardeşi kardeş, kesesini ayrı yaratmış.
192. Allah kardeşi kardeş, rızkını ayrı yaratmış.
193. Akıl yaşta değil baştadır.
194. Asılmış adamın e v i n d e ipten bahsedilmez.
195. Araba kırılınca yol gösteren çok olur.
196. Akılsız başın ayak çeker cezasını.
197. Alacakla verecek ödenmez.
198. Ay ışığında ceviz silkilmez.
199. Arslan ağzından şikâr alınmaz.
200. Aç kurt arslana bile saldırır.
201. Âdet, insana tabiat olur.
202. Âlemin ağzı torba değil ki çekip büzesin.
203. Ariyet ata binen tez iner.
204. Âdet etme, âdeti terk etme.
205. Ayıpsız dost a r a y a n, dostsuz kalır.
206. Ârif olan, buluttan nem kapar.
207. Arsıza öğüt hayretmez.
208. Arsıza yüz verince astalarını da ister.
209. Ağzının kaşığı değil.
210. Akar suya dayanma, el oğluna inanma.
211. Allah herkesin gönlüne göre verir.
212. Allahın bildiği kuldan saklanmaz.
213. Allahın öldürmediğini kimse öldüremez.
214. Allahtan korkmıyandan korkmalı.
215. Akıl bir Ankadır, yeri bilinmez.
216. Atalar san'atı, evlâda miras kalır.
217. At binenin, kılıç kuşananın.
218. Atlılar atını bağlayana kadar eşekliler yetişir.
219. At koşar, ikbal geçer.
220. Atım tepmez, itim kapmaz deme.
221. At elin, it elin bize ne.
222. At ölür de itlere bayram olur.

223. At teper, katır teper, arada eşek ölür.
 224. Atı zapteden gemdir.
 225. Attan kalanı öküze dökerler.
 226. At sineği gibi beygir tersile geçinir.
 227. Atını aldın da, çulunu alamadın mı?
 228. Ağustosta beyni kaynanın, zemheride kazanı kaynar.
 229. Aç tavuk, kendini buğday ambarında sanır.
 230. Açık nadas, kasa altındır.
 231. Adamın üç oğlu varmış, en akıllısını çiftçi yapmış.
 232. Aç tavuk, düşünde darı görür.
 234. Ağaca yaslanma, kurur.
 235. Ağacı güzel gösteren yapraklarıdır
 236. Ağacın kurdu, içinde olur.
 237. Ağacın yapraklısı iyi meyve yetiştirir.
 238. Ağaçsız köy, saçsız kadına benzer.
 239. Ağacı çok olan köyün, mezarı az olur.
 240. Ağaçlı köyü, sel basmaz.
 241. Ağaç, yurdun servetidir.
 242. Ağacı bol olan köy kurak yüzü görmez.
 243. Ağaç, bir kazanç kaynağıdır.
 244. Ağaç, sağlık ve kazanç kaynağıdır.
 245. Ağaca balta vurmuşlar, sapı benden demiş.
 246. Ayağının altına karpuz kabuğu koydu.
 247. Ağalık vermekle, yiğitiik vurmakla.
 248. Ağızdan burun yakın, kardeşten karın yakın.
 249. Ayağa dokunmadık taş olmaz.
 250. Akçenin gittiğine bakma, işin bittiğine bak.
 251. Ayağın sığmadığı yere baş sokulmaz.
 252. Allah, hayırlı kulunu sever.
 253. Ah yerde kalmaz.
 254. Al tekke, ver külâh.
 255. Adam, sözünden belli olur.
 256. Adam sandım eşeği, alnımı yardı t.....ı.
 257. Acın gözü, ekmek teknesinde.
 258. Ağır kızan geç kaynar.
 159. Aç ne yemez, çıplak ne giymez?
 260. Ağlar gözden, sahte sözden kendini sakın.
 261. Acı ıgratma, toğu söyletme.
 262. Aç doymam, tok acıkmam sanır.
 263. Açma kutuyu, söyletme kötüyü.
 264. Adadığı çok verdiği yok.
 265. Adama ile mal mı tükenir?
 266. Ayak menzil, b ş püskül, sonradan görmek ne müşkül.
 267. Anan güzel idi hani yeri, baban güzel idi hani evi?
 268. Ak köpeğin, pamukçuya zararı var.

269. Ak keçiyi gören, içi dolu yağ sanır.
 270. Ak it, kara it, hepsi bir it.
 271. Ak bacak, kara bacak geçitte belli olur.
 272. Al benzimi bozan, otuz iki düzen.
 273. Al olsun da, bir günlük olsun.
 274. Altın eşik, gümüş eşige muhtaç alur.
 275. Alacağı bir iğne, çeliğin okkasını sorar.
 276. Almadan vermek Allaha mahsus.
 277. Alımı aldım, morumu soldurdum.
 278. Altı aylık seyisliği var, kırk yıllık fıski [karıştırır].
 279. Altın adım pul oldu, kızadım dul oldu.
 280. Aşağılık idare etmez.
 281. Allahtan sağlık, padişahdan aylık.
 282. Alına yazıldıysa, başına gelir.
 283. Atılan ok, geri dönmez.
 284. Adam olmıyan, adam kadrini bilmez.
 285. Aş kaşık ile, iş keşik ile.
 286. Âsî kuzuyu kurt yemez.
 287. Arpa, kılçıksız olmaz.
 288. Arpa ekip, buğday bekleme.
 289. Armudu say da ye elmayı soy da ye.
 290. Armut, ağacından uzak düşmez.
 291. Arıya bak bal olsun, dağa bak bağ olsun.
 292. Arıdan bal almak, herkesin kârı değildir.
 293. Abrul (Nisan) apışır, sağırlar ota yapışır.
 294. Anıza bastık, kara bastık.
 295. Anam ekmeğine kuru, ayranına duru demem.
 296. Alma sarıyı, satma sarıyı, malından olursa ne çare.
 297. Alma alı, sat yazığı, besle kırı; bin doruya. Kula, alma bir pula; meğer kuyruk, yele siyah ola..
 298. Alışına verişim, tarhana bulgur aşım.
 299. Âlim olmak istersen durma yaz, çiftçi olmak istersen durmadan kaz.
 300. Ala keçi, her vakit püsküllü oğlak doğuramaz.
 301. Al kaşağıyı gir ahıra, yarası olan kocunur.
 302. Aklınla gör, elinle yap.
 303. Akli olan, karıncadan ibret alır.
 304. Akarla kokara bakma, çuvala girene bak.
 305. Ak köpeğin, pamuk tarlasına zararı dokunur.
 306. Ak ayranı ite dökler, kara biberi ete dökler.
 307. Ağustosun yarısı yazdan, yarısı kıştan.
 308. Ağustosta gölge kovan, zemheride karnını ovar.
 309. Ağlayarak eken, gülerek biçer.
 310. Ağlaya ağlaya çift süren, güle güle kaldırır.
 311. Ağır kamgayı yel kaldır maz.

312. Âleme verir talkını, kendi yutar salkımı.
 313. Altın ateşte, insan mihnette belli olur.
 314. Âleme maskara olmaktan, meydan süpürkesi olmak yeğdir.
 315. Aydan arı, günden duru.
 216. Akrep etmez akrabanın akrabaya ettiğini, kimse bilmez akrabanın akrapadan çektiğini.
 317. Al dana, şükür seni yaradana.
 318. Ayı palağıyla gezer.
 319. Akıllı adam, kendisinden kuvvetli ile tutuşmaz.
 320. Akıllı ile taş taşımak, ahmakla helva yemekten iyidir.
 321. Azı beğenmiyen, çoğu bulamaz.
 322. Akıllı adam, yüksekten uçmaz.
 323. Azı bilmiyen, çoğu hiç bilmez.
 324. Arslan, postuna yakışır.
 325. Adamın kıymetini, adam bilir.
 326. Ağlatan Mevlâm, bir gün güldürür.
 327. Aldık kızı, koyduk tuzu.
 328. Adam, iş başında belli olur.
 329. Ateşle oynama elini yakar, kadınla oynama ömrünü yakar.
 330. Ateşle oynama elini yakar, avratla oynama evini yakar.
331. Ahmağın sözü ahmağa, akıllının sözü akıllıya hoş gelir.
 332. Az söyle, öz söyle.
 333. Akıllı, dostunu her vakit hatırlar.
 334. Alay, bayramda olur.
 335. Atın çalıştığı, eşek içindir.
 336. At sineği mübarek.
 337. Aldı ele, girdi yola.
 338. Ayağımızı çelen taş, onu da Allahtan bilmeli.
 339. Açtırma kutuyu, söyletme kötüyü.
 340. Al ile yeşil, bal ile haşıl.
 341. Analık, kara yamalık; çorba pişirmiş suyu bulanık. Ekmek pişirmiş kıyısı yanık, kaşık getirir kıyısı kırık.
 342. Al ile yeşil, ne güzel yaraşır.
 343. Armudu yemez günahır der tezeği yer mübahır der.
 344. Atını sağlam kazığa bağla da, ondan sonra Allaha tevekkül ol.
 345. Aşağı tükürsen sakal, yukarı tükürsen bıyık.
 346. Âr gözden, kâr yüzden anlaşılır.
 347. At, binicisine göre eştirir.
 348. Adam adama yük, can gövdeye mülk olmaz.
 349. Altı bayır, bayır; üstü çimen, çayır.
 350. Az sadaka, çok belâ savar.
 351. Ayranım budur, yarısı sudur.

H a y a l

Askın zulümlerile inleyen zavallılar,
 Gördüm; solgun bir elden nişaneler aldılar.
 İstirabile sarhoş, sanki bu bedbaht ruhtar
 O bitmez işkenceden, sonsuzluğa yol arar.
 Sessiz bir hatıranın rüyasile uyandım;
 Bu sessizlik önünü o ebediyet sandım.
 Bir melâlin sesini işitirken bu rüya,
 Ruhumda, bir elemin gölgesiydi bu hülya.
 Ben de, sarhoş kalbimi eğlemek için gezdim;
 Karanlık yollarımda ümitlerimi ezdim.
 Derin bir ıstırapla yürürken böyle şaşkın,
 Kucağına gömüldüm temiz, müşfik bir aşkın.
 Bu açılmış kapının önü, muzlimdi lâkin;
 Öterken gece... Her yer sessiz idi ve sâkin.
 Sonra da, aşıkların sedasiyle inleyen
 Bir bahçede o lâhza misafirdim sanki ben.
 Onların nağmeleri burda beni uyuttu;
 Kalbim, isyanlarını söylemedi, unuttu.
 Mükedder bakışlarla, yine maziye daldım.
 Bahçenin, ortasından bir demet çiçek aldım.

HİLMİ ARTAN

352. Allahın bildiğini kuldan niye saklayayım.
 353. Ayıkla pirincin taşını.
 354. Ağzı var, dili yok.
 355. Allah insana iki kuluk, bir ağız vermiş. İki dinleyip, bir söylemek için.
 356. At martini Debreli Hasan dağlar inlesin.
 357. Atma Recep din kardeşiyiz.
 358. Atar, tutar, elinden bir şey gelmez.
359. Alacağına şahin, vereceğine karga.
 360. Allah seni gülmeden, beni gülmeyeden ayırmasın.
 361. Allah görünmez kazadan, görünmez belâdan saklasın.
 362. Ana gibi yâr, Bağdat gibi diyar olmaz.
 363. Ahmak toplamış, akıllı yemiş.
 364. Akıl, nazar almaz.
 365. Ateş odunu, hiddet adamı mahveder.

— Devam Edecek —

Bir Mecmua ve Bir Tenkid

Kemal Sadık

Bolu Halkevi yeni bir mecmua çıkarmağa başladı. 2 ci sayısını elimize geçti. Bu sayının baş yazısı "Yeni Neslin Olgunluğu,, adlı ufak bir makaledir. Mevzuu, arkadaşımız Süleyman Şahin Tar'ın mecmuamızın 1 ci Kânun sayısındaki "Bir Tenkid Münasebetile,, adlı yazıdır.

Muharrir diyor ki: "Genç olmaklığımıza, yeni nesli takdir etmek istemekliğimize rağmen, biz bu yazı için deriz ki, neslimiz eğer kendisine lâyük olduğu değerini verdirmez istiyorsa her şeyden evvel olgun olmasını bilmelidir. Bizce olgunluğun miyarı, tenkide karşı, velev o tenkid ezici bile olsa, yalnız hazimkâr bir sükûtle cevap vermek değil, fakat o tenkidi, velev o tenkid tecavüzkâr bile olsa, makul görüşlerin susturucu mantığıyla çürütmektir. "Hamle,, in iki nüshasına sığışan bir "Yeni neslin tenkid,, ine sadece on satırla cevap vermiş görünmek, delilsiz reddedişin kolaylığını izah ve iknâ güçlüğüne tercih etmek demektir ki, bu iş çok kolay fakat az olgun bir harekettir., Kendisine şunu söylemek isteriz ki: Hamle mecmuasında, büyük bir davaya atılmış, bulunan ve büyük bir iddiası olan "Yeni neslin tenkid,, ini dört sayfaya sığdıran ve "Alın size iki imza : İlhan Berk ve Mustafa Seyyit birincisi bir kilometre boyunda mısralar karalamak, falanın filânın şiir ve romanlarından bazı satır ve mısralar almak suretile san'atkâr ünvanını hak etmeğe çalışıyor.,

"Orhan Murat Arıburnu ve Cabit Saffet! Birincisi sakal salıvermek, başına bere giymek, tayyereci olmakla meşhurdur. Fakat iddiası şairliktir. İkincisine gelince onun ilki gibi göze çarpacak alâmetleri olmadığı için hakkında pek malûmatım yoktur.,

İşte size mizah mecmuaları için büyük bir eleman. Bu adam bu kadar güzel mizahî yazı yazıyor da niçin münekkitlik yapmağa kalkışıyor?

Memleketimizde mizah mecmuası mı yok acaba? Niçin bu yazıları bir mizah mecmuasında neşretmemiş? Neyse orası bizi alâkadar etmez.

Yılların masalı

Rüya dizili mevsimler
Ninemin son masalı.
Mavi ufuklu iklimler,
Birer bukalemun falı.

Ümit yüklü gemiler,
Ve bitmiyen yılların sayısı.
Amber kokulu sahiller
Bir Cezayirinin şarkısı.

M. Deligönül

Bu tenkit yazısında beğenilmeyen şahısların niçin beğenilmediği eserlerini teşrih ve tahlil ederek isbat etseydi.

Zandederiz ki hakikî tenkid te budur. Bu adamlar niçin şair değilermiş? "Bitmedi,, kelimesinin arkasına sığınarak tahlilsiz, isbatsız bu genç şairleri şairlikten çıkardığı gibi bunlardan bir daha şiir yazmamalarını da rica ediyor.

Bu rica boştur ve muharririn bu ricası hiçbir kıymet ifade etmez.

Bay Turgut Şentug! "Hamle,, mecmuasında "Yeni neslin tenkid,, ini okumadığınızı zannediyorum. Eğer okumuş olsaydınız "Yeni neslin olgunluğu,, adlı makalenizin mevzuunu "Bir tenkid münasebetiyle,, isimli ufak yazı değil, "Yeni neslin tenkidi,, teşkil ederdi.

Eğer "Yeni neslin olgunluğu,, adlı makalenizi, hüsnüniyetle yazmışsanız, yukarıdaki yazıları bizden daha evvel siz yazmış bulunacaktınız. Bizim bu yazımızı okuduktan sonra "Yeni neslin tenkidini,, okuyup bize hak veriniz. Olmaz mı?

Süleyman Şahin'in on satırına lâyük mi?

Biz de bu yazıyı sizin için yazdık.

Y U R D D A Ş

Türkiye, bu harp içinde, en az harp sıkıntısı çeken memleketlerdir. Bunun kıymetini bil.

Sıkıntıya düşmemek istiyorsan, bir harp dünyası içinde yaşadığımızı, daima düşün :

Tasarruflu yaşa. Nerelerden, nasıl ve ne kadar tasarruf edebileceğini daima hesapla.

M e s e l â :

— Önüne yiyebileceğinden fazla ekmek alma. Kuruyan ve atılan bir lokma ekmeğin bile, bugün her zamandan daha büyük bir haram olduğuna inan.

— Lokantalarda önüne yiyebileceğinden fazla ekmek kohlarsa-ki daima kohl-lar-heman garsonu çağır, daha küçük bir porsiyon iste.

— Çayına üç şeker yerine iki şeker at.

Fazla yağlı yemeklerden sakın.

Mide, karaciğer, bağırsak, şişmanlık hastalıkları hep, bu fazla yağlı yemeklerimizden ileri geliyor. İnanmazsan doktora da bir sor.

— Boş yere ve lüzumundan fazla elektrik yakma.

— Papucun delinirse, pençelet; sıkılma.

— Elbisen lekelenirse, temizlet utanma.

Y u r d d a ş :

Bunlar ve bunlar gibi tasarruf imkânlarını her gün, düşünerek ve tatbik ederek yaşarsan, neticede milyonluk kıymetler ziyan olmaktan kurtulur. Hiç sıkıntıya düşmeyiz.

Bir dilim ekmekten ne çıkar, bir kaşık yağın sözümü olur, diye hovar jalık etme :

“Damlaya damlaya göl olur., Unutma!

Ulusal Ekonomi ve Arttırma Kurumu

Çünkü Sen...

Uzun, kara ve kıvrık kirpiklerden süzülen
Derin, siyah gözlerin bakışları verdiren
Bu kokuyu, bu aşkı bu güneşi, ateşi

Hep o siyah gözlerdir kalbe veren güneşi
O güneş ki her zaman baharların zevkini
Seherlerin zevkini hayatların şevkini
Bağışlayan hep odur hep o siyah gözlerdir

Fakat sonra anladım seni siyah gözler ben
Bu anlayış bana ah şimdi dehşet getirir
Öldüğüm gün, cismime can olsan da gelsen sen
Her gecemi bir gündüz hazanı mı ilk bahar
Taliimi bana yar, yarlarımı vefadar
Eyleyecek olsan da yine seni istemem
Yakarım da kalbimi yine duymam bir elem.

Gece gündüz bu göynüm senin için ah etse
Senin için gözümde yaş yerine kan döksem
Hasretinden hayatım harabolsa ve bitse
Deli olsam aşkımdan taşla dövsem başımı
Dağla yaksam kalbimi vurur dağla taşımı
Yine seni istemem sana yine eğilmem

Yarın olan o siyah gözlerinle kahrolsun
Kahrolsam da istemem yine senden bir şey ben
Senden vuslet bile ben istemem hiç, çünkü sen
Vatanımın düşmanı bir millete mensupsun.

ŞAHAP RIZA TOY

Evimizde Seçimler

İki senelik faaliyet devrelerini ikmal eden komitelerin seçimleri Mart içerisinde tamamlanmış ve evimizin komiteleri aşağı şekilde kurulmuştur.

Dil, Edebiyat Komitesi :

Reis : Belkis Zincirkıran. Âzalar : Cenap Muhittin Kozanoğlu, Celâl Sahir Muter, Rasim Göknel, Vasıf Canbay.

Güzel San'atlar :

Reis : Samime Ekter. Âzalar : Âdil Ülkü, Lâtif Arış, Niyazi Günyaşar, Hakkı Tar.

Temsil :

Reis : Necmi Şenel. Âzalar : Nazmiye Ünal, Fikri Sayar, Veli Altunay, Sabahattin Öрге.

Spor :

Reis : Doktor Şükrü Konur Alp. Âzalar : Fehamet Taçkın, Abdi Atamer, Bahadır Gönen, Şeref Çetin.

Sosyal Yardım :

Reis : Ziya Abdi Rona. Azalar : Neriman Bütev, Sa diye Gürdap, Şahap Nazmi Coşkunlar, Ali Yaver Beyazıt.

Halk Dershaneleri ve Kurslar :

Reis : Alâeddin Özcan. Âzalar : Leman Alptekin, Bekir Akkaya, Ziya Pamir, Şükrü Kılıçarslan.

Kütüphane ve Yayın :

Reis : Vehbi Evinç. Âzalar : Münire Yalçın, Leman Su başı, Fahriye Tola, İhsan Tör.

Köycülük :

Reis : Halim Azın. Âzalar : Rağıp Sepici, Mihriban Gürcan, İsmail Burduroğlu, Ekrem Avni Zaimler.

Müze ve Tarih :

Reis : Naci Kum. Âzalar : Nadir Arat, Süleyman Sergici, Sabri Akıner. Mehmet Çelik.

Yeni komitelere verimli başarılar dileriz. "Görüşler,,

Sonbahar

Ah! sonbahar yine geldi diyordum,
Günlerce kafamı bu hisle yordum.
Bir gülün soluğu gibi geçti yaz!
Her taraf saraldı, başladı poyraz.
Tatlı bir rüyanın bitişi gibi,
Ruhları soldurmak ta işi gibi,
Sonbahar soldurdu yaprağı, gönlü.
Nerkisleri seçti, öldürdü gülü.
Sezdi ılık akşam rüyalarını,
Sonbahar yıktı yaz hülyalarını!
Sonbahar! ne oldu, ne bu infial?
"Yeter artık bitsin, der gibi, bu lâl!,"
Sonbahar somurdu son yaprakları,
Sevmezken neden hoş görünüyor sarı?
Geliyor yeşil bir bulut sonbahar!
Anladım, fırtına var fırtına var..
Buna pencereden bakmak hoş ama,
Nasıldır acaba, onda yaşama?
Sonbahar, biliriz bunu ben ve sen!
Aynı rüzgârdı, dört yıl önce esen.
Aynı fırtınayla koptu tabiat,
O rüzgârla uçtu sarı yapraklar,
Hâlâ aynı korku, hatta o renk var.
Aynı fırtınayla çoktan uyandım.
Yandım! daha kavi hislerle yandım.
Diniyor fırtına — insan savaşı,
Bir ömürdür dinse de en yavaşı.
Bütün hengâmeden kalan neler var?
Bir kalp ki ebedi ateşile yanar.

RECAİ DIBLAN

Bisiklet Koşusunu kazanan gençlerimize mükâfatlar dağıtılırken
(Ortadaki zat, Halkevi Reisimiz Dr. Kemal Satır'dır.)

Evimizin Bir Aylık Faaliyeti

Dil, Edebiyat :

Biri Doçent Enver Ziya, diğeri Hazım Hatıf Kuyucak tarafından olmak üzere Harp Ekonomisi ve Tarih mevzularında iki konferans verilmiştir. Konferansçılar merkezden, Genel sekreterlik tarafından gönderilmişlerdir.

Ebedî Şef Atatürk'ün Adanamıza ilk geldiği tarih olan 15 Mart yıldönümü büyük merasimle tekrarlanmıştır. Gündüz önde Halkevi muzikası olduğu halde mekteplerin ve büyük bir halk kitlesinin iştirakile Atatürk'ün ilk misafir olduğu eve gidilmiş, oradan ordusunu son leftiş ettiği Atatürk parkına gelinerek hitabeler söylenmiş, abideye çelenk konmuştur. Geceleyin de o günü yaşatan hatıralar, ihtisaslar söylenmiş, şiirler okunmuş ve Evimizin halk türküleri ekibi tarafından Ebedî Şefin sevdiği şarkı ve türküler çalınmış söylenmiştir.

Güzel San'atlar :

Ayın ilk Cumartesi günü akşamı çaylı ve cazlı bir aile

Sporcularımız Avda

toplantısı yapmıştır.

Bu kola mensup bando, orkestra ve halk türküleri ekipleri eksersizlerine muntazaman devam etmişlerdir.

T e m s i l :

Temsil şubemizin faal kolu (Zehirli Kucak) ı hazırlayarak Asrı sinemada üst üste iki gece temsil etmiştir. Şimdi Halkevleri repertuarından bir dram ve bir komedi hazırlamakla meşguldür.

Halk Dershaneleri ve Kurslar :

Dört erkek ve iki kadın Halk Dershanelerinde derslere muntazam surette devam etmektedir. Komite bu dershanelere ilâve olarak sırf Bayanlara mahsus olmak üzere 25 talebelik bir de daktilo kursu açmış ve tedrisata başlamıştır.

Sosyal Yardım :

Kendi sahasındaki yardımlarını biraz daha genişletebilmek için büyük itina ile bir balo hazırlamış ve baloyu ayın 29 unda Halkevimizin salonlarında vermiştir. Balo fevkalâde rağbet görerek ipiyce büyük yekûna balığ olan bir gelir temin etmiştir.

Diğer Komiteler :

Öbür komiteler seçim dolayısıyla şimdilik programlarını hazırlamakla meşguldürler.

M ü t e f e r r i k :

Parti tarafından sureti mahsusada şehrimize gönderilen Aydın Mebusu ve Kayseri Parti Müfettişi Ağâh Sırnı Levend tarafından Evimiz salonunda (Bugünkü dünya ahvali karşısında Türk Durumu) mevzulu bir konferan verilmiştir. çok enterasan olan bu konferans hoperlorla salon haricinde kalan halka da dinletilmiştir. Bugünkü dünya ahvali karşısında hükümetimizin siyasetini] tebellür ettiren bu konferans büyük tezahüratı mucip olmuştur.

Komitelerin yeniden seçimleri münasebetile komite âzalarını birbirleriyle tanıştırmak üzere riyaset tarafından bir çay tertip olunmuş, bu vesile âza arkadaşlar iki saat kadar süren faydalı hasbihallerde bulunmuşlardır.

EBEDİ ŞEF'in Adanayı teşriflerinin yıldönümü münasebetile Evimizde yapılan merasimde hazır bulunan büyüklerimiz

Evimizin tertip ettiği Bisiklet Koşuşuna iştirak eden gençlerimiz

Yayın Direktörü : ARİF NİHAD ASYA
Yazı İşleri Direktörü : RASİM GÖKNEL
Basıldığı Yer : TÜRK SÖZÜ Bs.

HALKEVLERİ DERGİLERİ

Halkevinin Adı	Derginin Adı	Kaç Günde Çıktığı
Afyon	Taşpınar	Ayda bir
Amasya	Yeşilirmak	" "
Antalya	Türkakdeniz	İki ayda bir
Artivin	Çoruh	Ayda bir
Bafra	Altınyaprak	" "
Balıkesir	Kaynak	" "
Bursa	Uludağ	Üç ayda bir
Burdur	Burdur	Ayda Bir
Çorum	Çorumlu	" "
Denizli	İnanç	İki ayda bir
Diyarbakır	Karacadağ	Ayda Bir
Edirne	Edirne	" "
Elazığ	Altan	" "
Eminönü	Yeni Türk	" "
"	Halk Bilgisi	" "
Erzurum	Atayolu	İki ayda bir
Eskişehir	Porsuk	Ayda Bir
Gaziantep	Başpınar	" "
Gireson	Aksu	" "
Isparta	Ün	15 Günde Bir
İzmir	Fikirler	Ayda Bir
Kayseri	Erciyeş	" "
Kars	Doğuş	" "
Konya	Konya	" "
Manisa	Gediz	" "
Mersin	İçel	" "
Merzifon	Taşpınar	" "
Milâs	Yeni Milâs	" "
Muğla	Muğla	" "
Niğde	Akpınar	" "
Niksar	Ülker	" "
Trabzon	İnan	" "
Samsun	19 Mayıs	" "
Sinop	Dıranas	" "
Sivas	15 Eylül	" "
Urla	Ocak	" "
Yozgat	Bozok	15 Günde Bir
Zonguldak	Kara Elmas	Üç ayda bir

— Bu Dergileri Okuyunuz! —